

N:o 36.

Af Herr C. A. Jönsson: Om förändrade bestämmelser rörande utarrendering af sådana stom- och mensalhemman i Hallands och Bohus län, hvilka åt prestenkor blifvit till enkesäten upplåtna.

Ett förhållande, olikt öfriga i Sverige, eger rum inom Bohus och Hallands län, och består deruti, att Konung Fredrik den 3:dje i Danmark hugnade genom bref af den 29 Augusti 1648 prestenkorna i Bohus med stom- och mensalhemman såsom boställe under deras lifstid. I Halland fattade presterskapet vid ett gemensamt möte den 1 Mars 1756 en förening af enahanda beskaffenhet, som genom deras under då pågående riksdag varande representant Magister Petter Aurelius framlemnades och vann Kongl. Maj:ts sanktion den 11 Augusti samma år. Dessa hemman benämndes enkesäten och skulle innehafvas af kyrkoherdarnes enkor, i fall sådana funnos, samt efter deras död pastorn inom församlingen. Som dessa enkor sällan eller aldrig bruka sina boställen sjelfva, måste de utarrenderas under deras lifstid. Den ovissa tid, på hvilken dessa arrendatorer innehafva dylika boställen, har gjort, att inga omkostnader eller förbättringar blifvit vidgjorda (de hafva icke ens fardags-år), utan befinna de sig så väl i afseende på brukning som byggnader i ett bedröfligt skick, och skola säkert komma, om samma förhållande får fortfara, i ett ännu sämre tillstånd.

Såväl representationen som regeringen har under sednare tiden kommit till den öfvertygelsen, att det är fördelaktigare att boställen, vare sig till staten indragna eller såsom lön åt indelningshafvare anslagna, utarrenderas på bestämd längre tid samt derom lagstiftat. För att icke nämna civila och militära, har Kongl. Maj:t genom nådigt bref den 12 November 1858 medgifvit utarrendering på 20 år af annex- och mensalhemman i Skåne, Halland och Blekinge samt genom Kongl. brefvet den 11 Juli 1862 i sammanhang med allmänna ordnandet af presterskapets inkomster förordnat om utarrendering af all presterskapet anslagen jord, som icke utan olägenhet kan i förening med bostads-

boställe brukas. — Vid båda dessa författningar hafva enkesäten blifvit undantagna. Detta oaktadt hafva både bostadsboställden och enkesäten af Kongl. Maj:t blifvit medgifna att utarrenderas på 20 års tid på *innehafvares derom gjorda ansöknings*. — Då denna åtgärd måste anses fördelaktig såväl för innehafvaren som boställets bättre skötsel, är det som jag föreslår,

att Riksdagen ville hos Kongl. Maj:t i underdånig skrifvelse an- hålla, att ofvannämnda undantag i berörda Kongl. förordningar måtte upphävas, samt att ifrågavarande enkesäten *skola*, på en- handa grunder som föreskrivas om mensal- och annexhemman i Skåne, Halland och Blekinge, på 20 år utarrenderas.

Stockholm den 24 Januari 1872.

C. A. Jönsson.

N:o 37.

Af Herr Carl Ifvarsson: *Om underdomstolarnes på landet reorga- nisation.*

Enär den ofta i en eller annan form väckta frågan om en tidsenlig förbättring af vårt domstolsväsende ännu icke hunnit sin lösning, oaktadt Rikets Ständer redan den 28 Maj 1866 anhöllo om Kongl. Maj:ts nådiga medverkan dertill, samt enär behovet af denna reform, långt ifrån att minskas, gör sig allt mer och mer bemärkt, i samma mån kommunikationsanstalterna och de industriela företagen utveckla sig; finner jag mig för- anlåten att — ehuru en under 1870 års riksdag af mig i ämnet väckt motion (N:o 51) icke föranledde annan åtgärd än den, att Andra Kammaren biföll en vid Lag-Utskottets utlåtande N:o 12 fogad, af Utskottets ordförande, till en del i motionens syfte, afgifven reservation, och en annan vid sistlidne lagtima riksdag väckt motion i samma ämne (N:o 90) icke blef af Utskottet behandlad — nu åter påkalla representationens upp- märksamhet å denna samhällsviktiga fråga. Det är nu, likasom förut, hufvudsakligen i afsigt att bereda skyndsamhet i lagskipningen och tillfälle för åtskilliga domsärendens öfverflyttande från de administrativa embetsverken till domstolarne, utan att samhället